

پیگیری مادر باردار پرخطر در معاونت‌های بهداشت و درمان

الف - تعریف مادر پرخطر

منظور از مادر پرخطر عبارتست از مادری که :

بر اساس موارد ذکر شده در دستور عملها (مراقبت‌های ادغام یافته سلامت مادران، راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان) در قسمت های قرمز یا زرد بسته خدمات قرار دارد و به دلایل مختلف، ادامه مراقبت‌ها مطابق دستور عمل یا طبق تشخیص کادر بهداشتی یا درمانی با مانع یا مشکل یا تاخیر مواجه شده است.

ب - مدیریت مادر پرخطر در خدمات سرپایی (بهداشت)

برخی شرایط که مادر را در گروه پرخطر قرار می دهد

هنگام مراقبت‌های بارداری یا پس از زایمان، در برخی شرایط، مادر در گروه پرخطر قرار می گیرد. برخی از مهمترین عوامل به شرح زیر هستند:

- مادر پس از ترخیص از بیمارستان نیاز به مراقبت یا پیگیری خاصی داشته باشد.
  - همسر یا دیگر اعضای خانواده مانع مراجعه مادر برای دریافت مراقبت‌ها یا ادامه درمان در بیمارستان شده یا علی رغم توصیه پزشکان با رضایت شخصی مادر را مرخص کنند یا به دلیل معضلات اجتماعی، ادامه مراقبت‌ها با مشکل مواجه شود.
  - دسترسی جغرافیائی به هر علتی ممکن نباشد و مادر از لحاظ رفت و آمد یا مسایل مالی مشکل داشته باشد.
  - مادر در مرحله پیش از بارداری، نیاز به مراقبت ویژه ای داشته باشد و دسترسی به خدمات تخصصی برای وی مشکل باشد
- نکته:** با توجه به شرایط یا صلاحدید هر دانشگاه یا شهرستان لیست فوق می تواند تغییر یابد یا اضافه شود.

گردش کار پیشنهادی

- در سطح هر شهرستان با تأیید و توافق ریاست شبکه تعدادی از پرسنل دست اندر کار سلامت خانواده (رابط پرخطر) با نظر موافق خود افراد در لیست برنامه آنکالی قرار داده شوند.
- لیست برنامه آنکالی (اسامی افراد کشیک به همراه شماره تماس) بصورت ماهیانه در واحد سلامت خانواده تنظیم و به اطلاع کلیه سطوح مرتبط (مراکز و پایگاه‌های بهداشتی درمانی، خانه های بهداشت، بیمارستانها) رسانده شود تا در صورت نیاز به تماس تلفنی این امر، مقدور باشد.
- رابط پرخطر در نقش هماهنگ کننده بوده و می بایست در صورت نیاز به مداخله سایر سطوح (مدیریت شبکه و مرکز بهداشت شهرستان، سایر واحدهای ستادی شهرستان، رابط پرخطر بیمارستان و...) آنان را در جریان مورد قرار دهد. بدیهی است پیگیری های سایر سطوح می بایست توسط کارکنان مرکز یا واحدی که مادر تحت پوشش آن می باشد انجام شود.

ج- مدیریت مادر پرخطر در خدمات بستری (درمان)

برخی شرایط که مادر را در گروه پرخطر قرار می دهد

هنگام مراقبتهای بستری، در برخی شرایط، مادر در گروه پرخطر قرار می گیرد. برخی از مهمترین عوامل به شرح زیر هستند:

- اشکال یا تاخیر در انجام مشاوره ها
- کمبود دارو یا تجهیزات ضروری برای تشخیص یا درمان
- کمبود یا عدم دسترسی به خون یا فراورده ها
- کمبود یا عدم دسترسی به انجام آزمایشات یا پاراکلینیک
- وجود مسایل اجتماعی (اعتیاد مادر یا همسر، عدم حمایت همسر و خانواده، بی خانمان بودن، ...)
- وجود هر گونه مشکلات روحی روانی در مادر یا همسر (سابقه یا ابتلا به بیماریهای روانی یا همسر آزاری، ...)
- اشکال یا تاخیر در ارجاع یا اعزام به هر دلیل
- نیاز به هر گونه پیگیری پس از ترخیص

نکته: با توجه به شرایط یا صلاحدید هر دانشگاه یا شهرستان لیست فوق می تواند تغییر یابد یا اضافه شود

گردش کار پیشنهادی

- ۱- در هر بیمارستان با تأیید و توافق رییس بیمارستان تعدادی از پرسنل مامایی (رابط پرخطر) با نظر موافق خود افراد در لیست برنامه آنکالی قرار داده شوند.
- ۲- لیست برنامه آنکالی (اسامی افراد کشیک به همراه شماره تماس) به صورت ماهیانه تنظیم و به اطلاع کلیه سطوح مرتبط (کارشناس سلامت مادران معاونت درمان، مراکز و پایگاههای بهداشتی درمانی، خانه های بهداشت، ...) رسانده شود تا در صورت نیاز به تماس تلفنی این امر، مقدور باشد.
- ۳- مسئولین یا کارکنان بخشها و یا سوپروایزر کشیک موظف به گزارش دهی مادران پرخطر بستری در بخش به رابط مادران پرخطر خواهد بود.
- ۴- رابط پرخطر در نقش هماهنگ کننده بوده و می بایست در صورت نیاز به مداخله سایر سطوح (مسئول فنی بیمارستان، سوپروایزر کشیک، کارشناس سلامت مادران معاونت درمان، رابط پرخطر بخش بهداشت، ...) آنان را در جریان مورد قرار دهد.